Pracovní překlady Nového zákona

podle Norberta Baumerta

Podle uvedené literatury přeložil a zpracoval Petr Hruška

Baumert N.: Täglich sterben und auferstehen. Der Literarsinn von 2 Kor 4,12 - 5,10. StANT 34, München 1973, 455 str.

Baumert N.: Frau und Mann bei Paulus. Überwindung eines Mißverständnisses. Echter, Würzburg 1992, 448 str.

Baumert N.: Ehelosigkeit und Ehe im Herrn. Eine Neuinterpretation von 1 Kor 7. Echter (forschung zur biebel 47), Würzburg 1984, 448 str.

Baumert N.: Antifeminismus bei Paulus? Einzelstudien. Echter (forschung zur biebel 68), Würzburg 1992, 484 str.

Baumert N., Gruber M.: Paulus und die Liebe. Zur Beziehung der Geschlechter. Johannes-Verlag, Leutesdorf 1993, 64 str.

V závorkách jsou zařazeny pomocné poznámky k četbě, které nejsou přímo v původním textu, avšak ukazují, jaké asociace v jednotlivých slovech a frázích zaznívají. Jsou-li pak tyto poznámky uvedeny: tj., jde o objasňující autorův výklad určitého obratu, jsou-li v "uvozovkách", jde o doslovný překlad určitého výrazu. **Tučné** písmo vyjadřuje, že je nějaké slovo v originálním slovosledu zdůrazněno (akcentováno), *kurzívou* jsou označena místa, kde jsou v našem překladu věcné rozdíly vůči běžnému pojetí, a vykřičník (!) upozorňuje na interpunkční znaménka, jež jsou umístěna odchylně od běžných překladů.

OBSAH

1 K 5,1-13: Vyloučení z obce jako lék (incest) 2

1 K 6,12-20: Vykoupená sexualita 3

1 K 7,1-40: K otázkám o zdrženlivosti 4

1 K 11,3-16: Závoj jako znamení podřízenosti? 10

1 K 12,20-26: Stydlivé a nestydlivé údy Kristova těla 11

1 Kor 12,31 - 14,1a: Ukáži vám cestu 12

1 K 14,33b-36: Žena ať mlčí - kde? 13

2 K 4,10 - 5,12: Denně umírat a vstávat z mrtvých 14

Ga 3,15-29: "Jeden" v Kristu Ježíši (3,28) 15

Ef 5,15-33: Mesiáš, lidstvo a manželství 17

1 Te 4,1-8: Nečistota při získávání nevěsty 19

1 Tm 2,8 - 3,1a: Vykoupení skrze narození Mesiáše 20

1 Pt 3,1-7: Ve stopách trpícího Mesiáše (kontext: 2,21!) 21

Lk 16,18 par.: Možnost nového manželství 22

Ga, 1 Te, Ř, 2 K: Duchem proniknutá lidská láska 23

Ř 12,2-8: K "rozlišování duchů" 25

1 K 5,1-13: Vyloučení z obce jako lék (incest)

1a *Dokonce* je mezi vámi slyšet o *incestu* (krvesmilstvu),
b a sice o takovém *incestu* (!)
c - což se nevyskytuje ani mezi (jinými, pohanskými) **národy** -,
d že někdo *má* (za manželku bývalou) ženu svého otce (nevlastní matku?).
2a A **vy** se nadýmáte
b (místo abyste viníka) spíše *obžalovali*,
c aby ten, kdo tento čin provedl, byl vzdálen z vašeho středu?
3a Já jsem ovšem v každém případě - podle těla nepřítomen, ale co se týká ducha přítomen -
b *jakožto* (v Duchu) *přítomný* toho, kdo to takto učinil, již odsoudil
4a *ve jménu Pána Ježíše*,
b přičemž se váš i můj *silou* našeho Pána Ježíše *vyzbrojený* duch (tj. má i vaše duchovní existence, vy i já s aktuální duchovní autoritou) shromáždili,
5a *abychom* takového (člověka) předali Satanovi k (nějaké) zkáze těla ("sarx"; tj. k soužení v oblasti vnějšího člověka způsobenému jistou distancí obce),
b aby byl duch (tj. vnitřní člověk) zachráněn o dni Páně (tj. až Bůh toho člověka navštíví s novou milostí obrácení).
6a Není dobré vaše chlubení (tj. sebevědomí).
b Nevíte, že díky trošce kvasu *zkvasí (zkysne)* celé těsto?
7a Vyškrabte tedy ten starý kvas,
b abyste byli čerstvým těstem, protože **jste** nekvašeni (*tak jako jste nekvašeni*; tj. v tom smyslu, že jste jako nekvašení).
c *Také náš* velikonoční beránek ("pascha") *byl* totiž *zabit* (obětován) *jakožto Kristus* (tj. v osobě Mesiáše/Pomazaného).
8a Slavme tedy (stále) svátek ne *jako* starý kvas (tj. v podobě starého kvasu),
b *tedy ne jako* kvas *ze* špatnosti a zloby,
c nýbrž jako °nekvašení z čistoty a pravdivosti° (tj. jako ti, kteří na základě této kvality - ryzosti a upřímnosti - jsou nekvašení).
9 Napsal jsem vám *tehdy* ve svém dopise,
abyste nespolupracovali (nesměšovali se) se smilníky (tj. s těmi, kteří praktikují nečisté sexuální styky),
10a ne (však, že by to znamenalo) zcela a úplně (totálně se oddělit a distancovat) od smilníků tohoto světa nebo lakomců, stejně jako od loupeživých a modlářských lidí,
b protože byste se pak přece museli ze světa vystěhovat.
11a Nyní jsem vám však napsal, abyste nespolupracovali (tj. abyste se od takových lidí určitým způsobem distancovali), jestliže někdo, kdo se nazývá bratrem, je smilníkem
b nebo lakomcem nebo modlářem nebo utrhačem nebo opilcem nebo lupičem,
c *a to (sice) tak* (se od něho máte distancovat), *že* s takovým (člověkem) ani nebudete společně jíst!
12a Cožpak mně jde o to, abych soudil lidi (kteří jsou) venku?
b Nesoudíte **vy** lidi (kteří jsou) **uvnitř**? (tj. tedy i já, a sice pouze tyto).
13a Ty (kteří jsou) venku bude oproti tomu (zcela jistě) soudit Bůh.
b Odstraňte tedy toho zlého ze svého středu (tj. z vašeho společenství, stranou vás samotných).

1 K 6,12-20: Vykoupená sexualita

Někteří muži v Korintě se sexuálně stýkají s prostitutkami, z části i s chrámovými nevěstkami, a obhajují se poukazem na to, že se přeci maso obětované modlám také může jíst (srv. 1 K 10, 23-33). Pavel svoji odpověď staví na tom, že člověk je přece i se svou tělesností údem těla vzkříšeného Krista (v. 14n), tvoří s ním - na všech rovinách, ovšem proniknutých Duchem - tak úzké a tak intenzivní společenství, jako je společenství manželské (v. 16n). Nelze tedy zároveň patřit nevěstce - "smilstvu"! Tento hřích se totiž dotýká oblasti lásky - jádra naší křesťanské existence (v. 18). Pavel zde však neříká pouze: "Tělo (tj. tvá celostná láska včetně sexuality) patří Pánu", nýbrž také: "Pán je nasměrován k tělu (je s ním spojen, chce jím pronikat)". Vždyť ses přece stal(a) i se svým tělem Pánovým vlastnictvím a chrámem jeho Ducha (v. 19). Proto si také od něj nechej ukázat cesty lásky, nechej jej proniknout i do své sexuality (v. 20b).

12a "Všechno je mi dovoleno" - ale ne:(!) ‚všechno prospívá (pomáhá)'.
b "*Mám právo disponovat* (!) vším" - ale ne:(!) ‚*kdokoli má právo disponovat* mnou'.
13a Pokrmy (jsou nasměrovány k) břichu a břicho (je nasměrováno k) pokrmům (jsou ve vzájemném vztahu);
b Bůh však *jistě* učiní *neškodným* to i ty (obojí; tj. odejme jim jejich špatné účinky, i když ty pokrmy byly obětovány modlám).
c Tělo (člověk ve své sexualitě) však - ne(ní nasměrováno k sexuálnímu) styku s nevěstkou, nýbrž (je nasměrováno k) Pánu,
d a Pán (je nasměrován k) tělu (je ve vztahu k tělu - k člověku v jeho sexuální dimenzi).
14a Bůh (Otec) *však, tak* jako vzkřísil Pána,
b skutečně vzkřísil (jiná čtení: "probouzí", "jistě probudí") i nás (tj. křesťany obecně), (obojí - Pána i nás) svojí silou (svým Duchem).
15a Nevíte, že vaše těla (vy ve své tělesnosti, slabosti) jsou údy **Kristovými** (údy vzkříšeného, vyvýšeného těla Kristova)?
b Smím nyní údy Kristovy (svévolně) uchopit (zmocnit se jich, "ukrást" je) a učinit z nich údy nevěstky?
c V žádném případě (ať se to nestane)!
16a Nebo nevíte: Kdo se oddá nevěstce, je (s ní) jedno **tělo** (tvoří s ní jednotu, společenství)?
b Je totiž řečeno (v Písmu): "Ti dva budou (stanou se) jedním (jediným) **tělem** (°sarx°)"; (tj. pro manžele - jednotou ve slabosti, pro styk s nevěstkou - jednotou v hříchu).
17 Kdo se oproti tomu oddá Pánu, je (s ním i ve své tělesnosti a sexualitě) jeden (jediný) **duch** (tj. jedno tělo - společenství - proniknuté Duchem; v pojmu "duch" je zde obsaženo obojí - vzájemně proniknuté: člověk i ve své "tělesné" - sexuální - dimenzi je proniknut Duchem a je tak jedno tělo - jeden "duch" s Pánem)!
18a (Proto:) Chraňte se (sexuálního) styku s nevěstkou.
b Každý hřích, jaký kdy člověk učiní (jakého je kdy člověk schopen), je (děje se, je nasměrován na věci) vně (vlastního vykoupeného) těla (tj. vně vlastní - křesťanské - existence v její tělesné dimenzi);
c kdo se však (sexuálně) stýká s nevěstkou, hřeší proti **vlastnímu** (vykoupenému) tělu (tj. proti vlastní křesťanské existenci člověka vykoupeného i v jeho tělesně-sexuální dimenzi, proti "novému stvoření" ve mně, proti mně samotnému jako údu vzkříšeného Kristova těla; dtto v. 17; 18b; 19a).
19a Nebo nevíte, že vaše tělo (vy ve své křesťanská existenci) je chrámem svatého Ducha (přebývajícího) ve vás,
b kterého máte **od Boha**,
c a že **nepatříte sami sobě**?
20a Byli jste totiž **vykoupeni výkupným** (krví Kristovou)!
b Oslavujte tedy (nechte tedy zářit) Boha *ve* svém těle (ve vás ve vaší tělesně-sexuální dimenzi; tj. nechte ve svých pohlavních vztazích zazářit lásku a nádhernou zářící svobodu dětí Božích).

1 K 7,1-40: K otázkám o zdrženlivosti

Struktura 1 K 7

K otázkám o zdrženlivosti (1-40)

I. část:

1. Zřeknutí se sexu v manželství 1-5

2. Zřeknutí se manželství (6-40)
2.1. jestliže je dotyčný volný 6-9
2.2. jestliže dotyčný žije v manželství (10-16)
2.2.1. s věřícím 10-11
2.2.2. s nevěřícím 12-16

II. část:

3. Trojnásobná centrální zásada s příklady (17-24)
3.1. "Vždy podle volání" dostává manželství, odloučení 17a
nebo zdrženlivost svoji hodnotu, podobně jako
3.1.1. obřízka ztratila povoláním na významu. 17b-19
3.2. V tomto volání je tedy třeba zůstávat; 20
pak je jasné, že
3.2.1. otroctví (21-23)
- není pro spásu překážkou, 21a
- svoboda je však spáse přiměřenější, 21b-22a
- avšak svobodný je otrokem Kristovým. 22b
3.3. Proto je třeba neřídit se lidskými přáními, ale
zůstávat v Božím volání a podle něj se orientovat. 23-24

III. část:

2. pokračování
2.3. jestliže je dotyčný zasnoubený, (25-40)
je mým míněním (vzhledem ke svědomí toho,
kdo aktivně směřuje tímto směrem): 25-26
ani se odlučovat,
ani se nově zasnubovat, když už se odloučil; 27
2.3.1. ale zůstává možnost manželství; 28ab
- kvůli zátěži, která na vás pak navíc dolehne, 28c
- vám nabízím ochranu, 28d-32a
- jež vyplývá z podstaty obsahů činností 32b-34
vlastních jednotlivým stavům;
2.3.2. jestliže se pokoušíte o cestu zdrženlivosti,
volte vposledku to, co vás bez křečovité námahy
více spojuje s Pánem: 35
- manželství, jestliže si to nevěsta přeje, 36
- společný život ve zdrženlivosti,
je-li to dobře možné; 37-38
- žena pak je volná, jestliže muž zemře. 39-40

Sekundární témata nebo tendence:

1) Verše 27/28 mluví se zřetelem na samotné tázající se (muži, od 28b také ženy), tedy vždy o tom kdo aktivně směřuje tímto směrem a kdo se ptá, zatímco verše 36-38 vycházejí z ohledu na partnerku. Pro ženy by platilo totéž, avšak není to vyjádřeno, snad proto, že muž byl nositelem práva.
2) V I. části nejsou v zorném úhlu žádní mladí lidé, nýbrž buď lidé žijící bez manželství, kteří však již přesáhli normální věk ke svatbě ("staří mládenci" a vdovy); III. část oproti tomu mluví k zasnoubeným, tedy k mladším lidem, ale pouze k takovým, kteří tuto otázku kladli, ne k mladým lidem všeobecně!
3) I. část vykazuje spíše tendenci varovat před nerozumnou horlivostí a chránit manželství, naproti tomu III. část spíše směřuje (proniknuta opatrnými úvody a jasnými poukazy na hranice) k povzbuzení k životu bez manželství.
4) O dnešním "běžném případu" rozhodování se ohledně křesťanského života bez manželství, že totiž mladí lidé od počátku stojí před otázkou, zda mají zůstat svobodní, Pavel nemluví. Nebyl by tady teprve velmi opatrný?
5) Všechny otázky a odpovědi jsou však srozumitelné na základě nové zkušenosti s Duchem (1 K 2 - 4; 12 - 14; Ga 3,1-5) a ke svému objasnění nepotřebují ani teorii o "asketické škole", ani o "gnostickém učení".

Rekonstrukce dopisu starších korintské obce, na který Pavel odpovídá v 1 K 7. Z této Pavlovy odpovědi je možné usuzovat, že otázky zněly asi následovně:

Shromáždění (starších) Korintské obce zdraví Pavla, milovaného bratra v Pánu a apoštola Ježíše Krista.

Po tom, cos od nás odešel, se na našich shromážděních a při osobních rozhovorech stále znovu objevovala otázka, jak se mají zařídit a chovat ti, kteří v sobě pociťují přání z lásky k Pánu se zříci manželského společenství.

Jsou zde především někteří ženatí muži, kteří říkají, že od té doby, co přijali Ducha, jejich pohlavní touha velmi ustoupila do pozadí; pociťují v sobě přání zůstat zdrženliví a tělesný kontakt se svou ženou někdy pociťují jako zátěž. Na druhé straně si některé ženy stěžovaly, že je jejich manžel zanedbává. Co jim máme říci? Je správné, když se manželé takto straní svých žen?

(Odpověď: 7,1-5)

Jiní, kteří nežijí v manželství, nám říkají: "Když Pavel žije bez manželství, je to pak určitě něco dobrého a my chceme žít podobně." Ty přece znáš X. a Y. Jejich rodiny a lidé ve městě to nechápou a vyskytují se řeči: "Co je to za novou módu?" apod. Obec je názorově rozdělena. Co bys nám k tomu mohl říct? My sice víme, že ty sám takto žiješ, ale je to pro každého? Některé mladé vdovy se nyní již nechtějí znovu vdávat a my si nejsme jisti, zda je to takto možné a zda je to v pořádku. Avšak ony se také odvolávají na tebe. (Odpověď: 7,6-9)

Dále jsou v obci manželské páry, kde jednotliví partneři jdou tak daleko, že by nejraději chtěli toho druhého propustit (a paní Z. to již také udělala). Říkají: "My už nepotřebujeme manželské soužití a chtěli bychom rádi - tak jako někteří apoštolové a jejich spolupracovníci - žít sami pro sebe ve společenství s Pánem." Soužití se svými partnery pociťují skoro jako nějaké břemeno. Dříve byli zvyklí na to, že je možné z vážných důvodů manželství rozloučit rozvodem; a toto vše jim nyní připadá jako přiměřený důvod. (Odpověď: 7,10-11)

A u některých, kteří žijí v manželství s nevěřícím partnerem, k tomu ještě přistupuje, že nás upozorňují na to, jak nebezpečným by se přeci takové manželství mohlo stát, protože jejich partner prý je "nečistý". Co máme říci těmto lidem?

(Odpověď: 7,12-16)

Osoby a okolnosti jsou tak různorodé! Může člověk dát každému stejnou odpověď?

(Zda i toto bylo v dopise naznačeno, není jisté. Pavel však tímto směrem v každém případě zaměřuje centrum své odpovědi: 7,17-24)

Zvláštní starost nám konečně dělají někteří zasnoubení, kteří najednou dostali nápad, že se neožení. Jak se tito mladí muži mají chovat vůči své nevěstě? Mají zasnoubení zrušit? Někteří to již učinili a jsou teď vystaveni tvrdým výčitkám ze strany rodiny, že nechali nevěstu na ocet. Otázka však je, jestli tomuto nátlaku odolají? Jiní říkají, že by chtěli zůstat trvale zasnoubení, aniž by se oženili. To naráží částečně u otců a rodin, ale i u shromáždění obce na tvrdý odpor. Také se v této souvislosti hodně mluvilo o jednom páru (M. a N.?), který takto začal žít a pak se přesto vzali. Ale toho muže nyní trochu trápí svědomí. - Někteří mladí muži sice říkají, že o tomto přání s tebou již tehdy mluvili a ty žes je v tom povzbudil. Jiní toto přání nyní předkládají nám. Myslíš si skutečně, že je to takto možné a že je to správné? City v naší obci jsou kvůli tomu trochu rozbouřeny a nějaké objasňující slovo od tebe by nám moc pomohlo, jak dál.

(Odpověď: 7,25-40)

Měj se dobře! Ať ti Pán žehná, bratře.

Pavlova odpověď (1 K 7,1-40):

I. Ochrana manželství před náboženským rigorismem (1 K 7,1-16)

Zdrženlivost uvnitř stávajícího manželství? (1 K 7,1-5)

1a Pokud jde o to, co jste psali,(!)
b *sluší to* muži (manželovi), když se ke *své* ženě (někdy) nepřibližuje (nedotýká se jí);
2a avšak vzhledem k *nelegitimním pohlavním stykům* (kvůli nebezpečí nelegitimních pohlavních styků) má každý (manžel) **mít** se *svou* ženou (manželské) **společenství** (*styk)*
b a každá (manželka) má se *svým* mužem **mít** (manželské) **společenství** (*styk*).
3a Vůči (své) ženě má muž plnit to, k čemu se zavázal (dát, co jí "dluží"),
b právě tak však i žena vůči (svému) muži.
4a Žena nedisponuje volně svým tělem (svou pohlavností), nýbrž (její) muž;
b právě tak i muž však nedisponuje volně svým tělem (svou pohlavností), nýbrž (jeho) žena.
5a Nezkracujte se vzájemně (nedopusťte, aby byl ten druhý ošizen), jedině *snad, kdyby to* (vaše vzájemné odřeknutí se) *pak bylo v souladu* ("symfonii"), *vždy podle situace* (příležitosti),
b abyste byli volní pro modlitbu (takže jste pak volní pro modlitbu);
c *a* znovu se spolu stýkejte,
d aby vás třeba Satan *v důsledku vašeho odříkání se* **neuvedl do pokušení** (aby vás Satan zcela **nesvedl** na základě vašeho ne-stýkání-se-spolu).

Život bez manželství u svobodných a vdov (1 K 7,6-9)

6 To (následující) říkám naopak ve smyslu *souhlasu* (srozumění), ne ve smyslu pokynu (příkazu, jako to předchozí);
7a *jsem samozřejmě srozuměn* s tím (tj.: "pro mě za mě, nemám nic proti tomu"), aby všichni lidé byli (svobodní) jako já,(!)
b *ale* každý má *nějaké* **vlastní** *obdarování* (z milosti, zdarma daný "dárek") od **Boha**,
c jeden tak, druhý tak (jinak).
8a Říkám *tedy* neženatým (tj. starým mládencům a vdovcům) a vdovám:
b Je *pro ně* dobré (*výhodné*, vhodné), když zůstanou (svobodní) tak jako já;
9a jestliže se však nemají v rukou (tj. nemohou-li tak žít v určité lehkosti a radosti, nemohou-li svoje touhy ve svobodě vzít a vložit je zpět do Boží lásky),
mají uzavřít manželství.
b *Vhodnější* ("silnější", výhodnější) je *totiž* uzavřít manželství, než se trápit ("hořet"; tj. stát se ve svém násilném odříkání křečovitým a nechat se spalovat žádostmi, jež jsou tímto odříkáním ještě více živeny a probouzeny).

Spor mezi manželstvím a náklonností žít sám (7,10-11)

10a Těm, kteří žijí v (křesťanském) manželství, *však* dávám příkaz - ne já, nýbrž Pán -,
b aby se žena od muže *(- z vlastního popudu - navždy) neodlučovala* (neodcházela z manželství)
11a - jestliže se však (od něj) skutečně (*na Boží popud,* zde: z motivu Duchem působené zdrženlivosti) *odloučila*, *má* (musí) zůstat neprovdaná (tj. věrná onomu Božímu volání) nebo se s mužem opět spojit (smířit; tj. pokud uvidí, že se zmýlila, může žít opět v manželství, avšak pouze se svým původním mužem - ovšem za předpokladu, že ten je ještě volný) -,
b a aby muž svojí ženu *neposílal pryč*.
Pavlovské "privilegium lásky" ve smíšených manželstvích (7,12-16)
12a Těm ostatním (tj. těm, kdo žijí ve smíšených manželstvích) *však* říkám já, ne Pán (tj. k následujícímu nejsou Pánem zavázáni, ale já k tomu radím):
b Jestliže má nějaký bratr nevěřící ženu a ona *spolu* (s ním, i ze své strany) *považuje za dobré* žít s ním společně,
c nemá ji *posílat pryč*;

13a a jestliže má nějaká žena nevěřícího muže a on *spolu* (s ní, i ze své strany) *považuje za dobré* žít s ní společně,
b nemá toho muže posílat pryč.
14a Posvěcen je totiž ten nevěřící muž *pro* onu ženu (v očích oné ženy),
b a **posvěcena** je ta nevěřící žena *pro* onoho bratra (v očích onoho bratra),
c *neboť* (jak je všeobecně známo) vaše (novorozené) děti *přece* byly (pro vás dříve - jako pohany) nečisté,
d *nyní však* (pro vás nyní - jako vykoupené) *jsou* svaté.
15a Jestliže se ovšem *odlučuje* (pokouší oddělit) onen nevěřící (partner), má *být odloučen*;
b onen bratr nebo ona sestra není *za tohoto stavu (mojí radou nerozlučovat se* - v. 12-13*)* nějak otrocky vázán či vázána.
c V **pokoji** *nás však* **Bůh** povolal (Bůh nás ovšem povolal v pokoji - tj. ke společenství);
16a *snad*, ženo, *zachráníš* toho muže (přivedeš ho k "zachránci", Kristu, zůstaneš-li s ním),
b nebo *snad*, muži, *zachráníš* onu ženu (zůstaneš-li s ní)!

II. Osobní povolání jako měřítko (7,17-24; věcný střed 7. kap.)

Centrální zásada poprvé (7,17a)

17a *Přece* (však; tj. protiklad k předchozímu, relativizace 7, 1-16 tím, co následuje) **každý** (tím způsobem), jak mu přidělil Pán, každý, jak jej *povolal* **Bůh**, tak (tím způsobem) má utvářet svůj život ("putovat").

První příklad - obřízka (7,17b-19)

17b *A tak* (jak to odpovídá uvedenému principu; tomu odpovídajíce; částice ukazující na důsledky řečeného) to uspořádávám ve všech obcích:(!)
18a byl-li (např.) někdo povolán jako obřezaný, nemá *to rušit* ("přetahovat");
b je-li někdo povolán v neobřezanosti, nemá se nechávat obřezat.
19a Obřízka *je nic* i neobřezanost *je nic*,
b nýbrž následování příkazů (impulzů, volání) **Božích** (je něco, je vše).

Centrální zásada podruhé (7,20)

20a Každý v tom **volání** (Božím!), *jímž byl (kdo) povolán*,
b v tom má zůstávat (setrvávat, podle toho se orientovat a utvářet svůj život; srv. J 15,9).

Druhý příklad - otroctví (7,21-23)

21a Byl-li jsi (také např.) povolán jako otrok, netrap se tím (tj. nezabývej se tím příliš, nekruž stále kolem toho, jako by na tom závisela tvá spása; ještě by ses tak navíc stal otrokem sama sebe!);
b *přece* (však), jestliže se (skutečně) můžeš stát svobodným (tj. máš tu možnost - např. vykoupit se apod. -, jsi toho schopen a zvládneš to žít svobodně), *spíše toho (této možnosti) využij*.
22a V Pánu *povolaný otrok* je totiž (21b; 21a) **propuštěncem Páně**!
b - Podobně je *svobodný* povolaný **otrokem Kristovým**.- (Ga 3,28; Ř 12,13)
23a Byli jste výkupným (skrze Krista) vykoupeni (pro Boha);
b nestaňte se otroky lidí! (podpora pro 21b, druhotně také odůvodnění pro 21a - oblast nitra; přeneseně platí pro všechny, i svobodné).

Centrální zásada potřetí (7,24)

24 Každý, *čím* kdo byl povolán, bratří, v tom (tj. v tomto Božím volání, ne v okolnostech) má zůstávat **u Boha** (v tom má u Boha prodlévat, setrvávat, orientovat se).

III. K životu bez manželství u zasnoubených (7,25-40)

Úvod a hlavní zásada ke zvlášť sporné otázce (7,25-27)

25a O *"pannách"* (nevěstách) pak nemám po ruce nějaký **příkaz** Páně,
b avšak předkládám (vám své) **mínění** (vyjádření), protože jsem od Pána zakusil milosrdenství, abych byl hoden důvěry.
26a Domnívám se tedy, že následující je *vzhledem k nastalé* (přítomné) nouzi ("soužení") správné
b - protože (je to) dobré (sluší se to) pro *muže* -,
a *pokud to tak je* (tj. pokud se to s těmi lidmi má tak, jak píšete):(!)
27a Jsi-li (*snubní smlouvou*) vázán na nějakou ženu, nehledej odloučení (nesnaž se sám od sebe o odloučení);
b *odloučil-li* ses od nějaké ženy (na kterou jsi byl vázán *snubní smlouvou*), žádnou ženu nehledej.

Hranice zásady z verše 27 - co když se přesto ožení (7,28-34)

28a Jestliže se však *skutečně* (přesto) oženíš, *nutně nehřešíš* (neříkám, že jsi tím zhřešil),
b a *také ta* panna (nevěsta), jestliže se vdá, *nutně nehřeší* (neříkám, že tím zhřešila);
c avšak takoví (lidé) zakusí tíseň těla (tj. musí počítat se zátěží "světa", která na ně navíc - v protikladu k předchozímu svobodnému stavu jako takovému - dolehne).
d *A tak* s vámi chci jednat *ohleduplně* (šetrně);(!)
29a *v tomto smyslu* (tj. abych vám jemně pomohl připravit se na novou situaci, vidět jí v celé realitě a i tam žít plně s Pánem) *tedy říkám*, bratři:
b *příležitost* ("kairos", krizová situace) *na sebe nenechá dlouho čekat* (je za dveřmi, "vyzbrojen");(!)
c v důsledku toho *by (takoví lidé) měli, když mají (sexuální) společenství se ženami, toto společenství v jistém smyslu* (nějak) *nemít,*
30a *když* pláčí, (měli by) *v jistém smyslu* neplakat,
b *když* se radují, (měli by) *se v jistém smyslu* neradovat
c *když jsou činní na trhu*, (měli by) *se zde v jistém smyslu nezabydlovat*
31a a *když* užívají tento svět, (měli by) jej *v jistém smyslu ne (plně) pro sebe vy-užívat* (vy-kořisťovat).
b *Chování* tohoto světa totiž *uvězňuje* (spoutává);(!)
32a já vás však *rád* **vidím** (záleží mi na tom, abyste byli) bez starostí ("a-mer-imnús").
b Neženatý (jako takový) *se zabývá* ("mer-imna"; tj. může se zabývat) *přáními* (zájmy) Pána, (totiž) jak by se líbil Pánu;
33 *pokud se však oženil* (ženatý jako takový), *zabývá se* ("mer-imna"; tj. musí se zabývat) *zájmy světa,* (totiž v našem případě zde:) *jak* by se líbil (své) **ženě** -(!)
34a a je *rozptýlen* ("roz-zabýván" - "me-mer-istai"; tj. jeho pozornost je rozdělena mezi mnohé věci světa - ne že je "rozpolcen" mezi ženu a Boha! - i zde však může a má patřit celým, nerozděleným srdcem Pánu: "v jistém smyslu ne", v. 29c-31a!).
b *A* neprovdaná žena (jako taková) stejně jako panna (nevěsta, snoubenka, která nevstoupila do manželství) *se zabývá* ("me-rimna"; tj. může se zabývat) *přáními* Pána, (to znamená)
c totiž být svatá tělem i duchem (podle těla i ducha, celou bytostí);
d *pokud se však vdala* (vdaná jako taková), *zabývá se* ("mer-imna"; tj. musí se zabývat) *zájmy světa,* (totiž zde:) *jak* by se líbila (svému) muži (a je rozptýlena).

Hlubší vysvětlení zásady z verše 27 - chtějí-li zůstat svobodní (1 K 7,35-40)

35a (Také) *následující však* říkám se zaměřením (s ohledem, přiměřeně) na váš *vlastní* prospěch,
b ne abych vás tím spoutal ("na vás hodil smyčku"),
c nýbrž se zaměřením (s ohledem) *na to, co je příhodným* (vkusným, šikovným, výhodným) *způsobem života a v čem bez (větší) námahy* (můžete) *dobře setrvávat* (zůstávat, přebývat) *ve společenství* s Pánem (tj. lehčeji sedět u Pánových nohou, lehčeji mu patřit celým srdcem - ať už v manželství nebo bez manželství).
36a Jestliže je *tedy* někdo *toho přesvědčení*, že se ke své *nevěstě*

(díky tomu, že on sám nechce vstoupit do manželství) chová *nevhodně* (nefér, podle),
b *pokud* je (ta *nevěsta*) proniknut*a* silnou touhou (po manželství)
c *a* (jestliže) se patří, aby se stalo, k čemu je *ona* (*nevěsta*) nakloněna,
d má to udělat; nehřeší,(!) mají se vzít.
37a Kdo však *je* ve svém srdci *klidný a nezviklaný* (tj. došel se svém srdci vnitřního pokoje a jistoty),
b *aniž by byl* (tj. z vnější, díky okolnostem) *vystaven nějaké nutnosti* a *spíše má, co se týče jeho přání* (tj. přání žít bez manželství), (plnou) *svobodu jednání*,
c *a tak* (v důsledku toho) ve svém srdci (pro sebe osobně) *dospěl k rozhodnutí* svoji nevěstu zachovat (nedotknutou, tj. neoženit se s ní),
d *jistě si tak počíná dobře.*
38a *Tedy (na jedné straně)* ten, kdo se ožení se svou nevěstou (snoubenkou), jedná *vpořádku* (tj. mravně správně, i když tak nenásleduje přání svého srdce, ale z lásky k bližnímu se jej zříká),
b *(na druhé straně)* ten, kdo se s ní neožení, (jedná) *vhodněji* ("silněji", tj. pro něj výhodněji, šťastněji - protože mohl následovat volání srdce).
39a Žena (tj. ženská strana takového snoubeneckého svazku žijícího pak již delší dobu ve zdrženlivosti) je vázána, pokud žije její muž (tj. snoubenec).
b Když však ten muž (*jednou*) zemře, má (ona žena) svobodu **vdát se** za *někoho*, koho chce (tj. koho má ráda);
c pouze se to má stát v Pánu.
40a Bude ovšem *blaženější* (šťastnější), jestliže zůstane tak (jak byla dosud, tj. neprovdaná, může tak totiž pokračovat v tom "blaženém", co prožívala doposud - ovšem za předpokladu, že to nebylo spíše "trápení") - podle mého *mínění*;
b *vždyť*, domnívám se, i já mám *(nějakého toho) Ducha* Božího (nejen vy).

1 K 11,3-16: Závoj jako znamení podřízenosti?

Pavel zde jemu vlastním způsobem řeší jisté zlozvyky, jež rušily společná modlitební shromáždění v Korintě. Používá různé argumenty, mezi jiným i obraz "původ - rozvinutí (vyzařování)" (v. 7-10). Uprostřed tohoto úryvku pak poukazuje na vzájemnou odkázanost muže (Krista) a ženy (Marie) v řádu vykoupení (srv. Ga 4,4). Z toho plyne uzdravení hříchem porušeného vztahu mezi mužem a ženou (Gn 3,16).

3a *Mě však záleží na tom,* abyste si byli vědomi, že hlavou každého muže je Kristus,
b hlavou (počátkem, původem) ženy (ženské bytosti) však muž,
c hlavou Krista (je) však Bůh.
4a (Jako) každý muž, který se při (hlasité) modlitbě nebo proroctví *zabývá svojí hlavou* (svými vlasy, koketuje),
b zneuctívá **svou** hlavu (toho, kdo je mu hlavou - Krista),
5a (tak i) každá žena však, která při (hlasité) modlitbě nebo proroctví (ve shromáždění) *rozpouští své vlasy*,
b zneuctívá **svoji** hlavu (toho, kdo je jí hlavou - muže);
c neboť to je (přece) jedno a totéž, jako kdyby byla ostříhaná.
6a Jestliže se totiž nějaká žena (svými vlasy) nezahaluje (nepokrývá svou hlavu vlasy),
b pak si má ty vlasy také nechat ustříhnout.
c Jestliže je však pro ženu potupou nechat si vlasy *odstříhnout* nebo zcela oholit,
d pak se má zahalovat (pokrývat hlavu účesem).
7a Muž (mužská bytost) *sice jak známo není povinnen* zahalovat si hlavu (účesem ani pokrývkou hlavy),
b protože je obrazem a *slávou* (vyzařováním, zjevením, manifestací, viditelným leskem) Boží;
c žena však je *slávou* (vyzařováním, rozvinutím, ozdobou a chloubou) mužovou (mužské bytosti).
8a Vždyť muž *není* (nežije) z ženy (vždyť mužská bytost neexistuje z ženské bytosti),
b nýbrž žena z muže (ženská bytost z mužské bytosti);
9a také přece (jak známo) nebyl muž **stvořen** *na základě* ženy,
b nýbrž žena *na základě* muže.
10 Kvůli tomu je žena *povinna mít moc nad* (svou) *hlavou* (ovládat svou hlavu, uchovávat ji v pořádku, nerozpouštět své vlasy při bohoslužbě; a to také) kvůli (z úcty k) andělům (vzhledem k jejich přítomnosti při bohoslužbě).
11a *Nicméně* (není, nežije) ani žena bez muže,
b ani muž bez ženy **v Pánu**;
12a neboť jako žena (Eva, *byla vytvořena*) **z** muže (Adama),
b tak také muž (nový Adam, Kristus, *byl zrozen*) **skrze** ženu (novou Evu, matku Mesiáše, Marii) -
c *to celé* (tj. oba vztahy původu - v řádu stvoření i v řádu spásy) však z **Boha** (pochází z Boha).
13 Posuďte sami! Hodí se to, aby se žena nezahalena (tj. s náhle rozpuštěnými vlasy) modlila (veřejně) k Bohu?
14a *Ani příroda* vás sama (ze sebe) neučí,
b že pro muže, jestliže si *rozpustí dlouhé vlasy* (zabývá se svými vlasy, pyšní se jimi), je to *sice hanbou* (zohyzděním),
15a pro ženu však (naopak), jestliže si *rozpustí dlouhé vlasy*, že je to ozdobou (ctí, "slávou");
b neboť vlasy jsou (*všem lidem* od přirozenosti) dány jako *pokrývka* (ochrana hlavy).
16a Jestliže se však někdo chce veřejně přít:
b My takovouto zvyklost nemáme a (židokřesťanské?) **Boží** obce právě tak ne.

1 K 12,20-26: Stydlivé a nestydlivé údy Kristova těla

Pavel do svého pojednání o darech Ducha vkládá obraz o těle Kristově přirovnaném k lidskému tělu (srv. také přílohu J): "My všichni jsme byli jedním Duchem pokřtěni v jedno tělo" (1 K 12, 13). Ne jako by do nějakého hotového těla byly stále přičleňovány další údy (což je obraz s vnitřním rozporem), nýbrž z mnoha různých částí je "smíšeno" (1 K 12,24) jedno tělo: Kristus. Jde jen o to, aby každý začal žít jako úd Kristova těla (kterým je již od Kristova vtělení).

Obraz je rozveden ze dvou pohledů: z hlediska těch, kteří mají pocity méněcennosti (v. 14-19), a z hlediska těch, kteří jsou v nebezpečí povýšenosti (v. 20-24). Pak následuje cílová vize (údy mají být v zájmu ostatních zaměřeny na jeden cíl a spolupracovat tak na jedné činnosti; ne tedy, že by měli "pečovat jeden o druhý"! viz v. 25-26). Nakonec přijde aplikace obrazu na "nás jakožto tělo Kristovo" (v. 27-30). Pro naše téma je ovšem nejdůležitější korektura překladu verše 23, kde Pavel nemluví o "neslušných" údech (tak ekumenický překlad), ale o "stydlivých" údech (tj. těch, které ze své vlastní podstaty a ze svého obdarování jsou spíše určeny k tomu, aby byly v pozadí a aby byly zvlášť chráněny). Ani zde tedy nemůžeme Pavlovi přičítat nějaké pohrdání sexuální dimenzí člověka. Spíše zde naopak opět vidíme jeho svobodu v užívání obrazů vzatých ze vztahů mezi pohlavími, jež chápe jako dobré, i když velmi citlivé a vyžadující zvláštní ochrany a diskrétnosti.

20 Ve skutečnosti však (jsou) *sice* mnohé údy, avšak (tvoří) **jedno** tělo.
21a Oko však nemůže říci ruce: "Nepotřebuji tě",
b nebo ani hlava nohám: "Nepotřebuji vás";
22 nýbrž mnohem spíše jsou ty zdánlivě *nepatrnější* údy těla (tj. údy zdající se zaujímat méně důležitou, "slabší" pozici) **nutné**:
23a *jak* ty (údy), které na trupu považujeme za méně hodnotné (tj. které se zdají být v pozadí a ne tak významné, např. ona ruka či noha)
b - těm prokazujeme větší *ocenění* (věnujeme jim větší pozornost) -,
c *tak i* ty stydlivé (ostýchavé údy) na nás (jsou nutné, neboť:)
d - ty *mají* větší *stud* (výrazný ostych, takže se zakrývají a chrání);
24a *ne-stydlivé* (ne-ostýchavé údy) na nás oproti tomu nemají *žádnou nouzi* (tj. naše - v přeneseném smyslu "sebejisté" údy naopak nepotřebují žádnou zvláštní pozornost nebo ochranu).
b Vždyť (ve skutečnosti) **Bůh** *smísil* **tělo** *dohromady* (v uspořádanou mnohost),
c tím že tomu *potřebnému* dal bohatější *ocenění*,
25a aby v těle *nepanoval* žádný *konflikt* ("schizma", desintegrace),
b nýbrž (aby) **údy** *v zájmu ostatních (údů) se snažily o totéž* (ob-starávaly totéž, tj. aby byly v činnosti zaměřeny na jeden a tentýž cíl).
26a *Proto* když jednotlivý úd trpí, trpí všechny údy *společně* (tj. v téže nebo díky téže věci, "spolu-trpí"),
b když je jednotlivý úd poctěn, radují se (z toho, z této pocty) všechny údy *společně* (tj. považují se tím samy za poctěné, "spolu-radují se").

1 Kor 12,31 - 14,1a: Ukáži vám cestu

12,31a Usilujete o "vyšší" dary, a k tomu ještě v přemíře? Ukáži vám tedy cestu:

13,1 Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, ale neměl lásku, jsem jako znějící kov a cimbál zvučící.
2 Kdybych měl dar prorokovat, rozuměl všem tajemstvím, ovládal všechno, co se může vědět, a víru měl v nejvyšší míře, takže bych hory přenášel, ale neměl lásku, nejsem nic.
3 Kdybych rozdal všechno, co mám, a pro svoji slávu vydal sám sebe, ale neměl lásku, nic mi to neprospěje.
4 Láska je trpělivá *(velkomyslná, má široké srdce)*, dobrotivá *(praktická, použitelná, lze si s ní něco začít)*, nezávidí *(není žárlivá)*; láska se nevypíná *(nejedná nepřiměřeně)*, nenadýmá se,
5 nejedná nešikovně *(netaktně, neslušně)*, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy,
6 nemá radost ze špatnosti, ale raduje se společně z pravdy;
7 (láska) vždy vydrží *(je vždy nosnou silou)*, vždy důvěřuje, vždy doufá, vždy vytrvá *(pod břemenem)*.
8 Láska nikdy nezanikne *(nezklame, neupadne)*. Proroctví - ta přestanou; jazyky - ty umlknou; slova poznání - ta ustoupí.
9 Poznáváme totiž jen částečně a prorocky mluvíme jen příležitostně *(částečně)*.
10 Ale až přijde to, co je dokonalé *(celostné)*, to, co je částečné, ustoupí do pozadí.
11 Když jsem byl dítětem, mluvil jsem jako dítě, myslel jsem jako dítě, usuzoval jsem jako dítě. Když se však ze mě stal muž, všechno dětské jsem odložil.
12 Nyní *(tj. v oblasti "vyšších" darů)* vidíme jen jako v zrcadle, v hádance, pak však *(tj. v oblasti lásky)* tváří v tvář; nyní poznávám částečně, pak však budu poznávat plně - díky tomu, že jsem plně poznán (Bohem).
13 A tak tedy: zůstává víra, naděje, láska - tato trojice; největší z nich však je láska.

14,1a Držte se tedy vší silou lásky.

1 K 14,33b-36: Žena ať mlčí - kde?

V našem textu má slovo "ekklesia" tři různé významy: "obec" jakožto uskupení (v. 33b), "shromáždění obce" na způsob naší farní rady (pokud by tato rada byla zároveň shromážděním mužů, v. 34a) a abstraktní "ve shromáždění" = veřejně (v. 35c).

Křesťanské "shromáždění/ekklesia" se podle NZ mohlo uskutečnit pěti způsoby: při bohoslužbě slova (1 K 14,26-33), lámání chleba (1 K 10,16), společném jídle - 'agapé' (1 K 11,20.33), vyučování - v 'domě učení' (srv. Sk 17,11) a při různých poradách a rozhodováních (srv. Sk 6,1-5; 15; 20,17-38). Poslední typ je oním "shromážděním" v úzkém slova smyslu, ve kterém se hovořilo a rozhodovalo o otázkách života obce. Právě při tomto typu nebylo ani u Řeků, natož u Židů zvykem, aby zde byly přítomné i ženy (natož aby zde směly mluvit).

Pavel zde tedy pouze (jako v 1 K 11) žádá, aby ženy nedělaly něco, co se všeobecně považuje za "nevhodné". Za tím stojí zásada: Za změněných podmínek činit to, co bude pociťováno jako vhodné! Pavel by tedy podle téhož principu, podle něhož tehdy zakazoval ženám mluvit do rozhodování, dnes něco takového nejen dovolil, nýbrž by k tomu nabádal.

33b Jako ve všech obcích svatých,
34a tak mají (i u vás) ženy v (poradních a rozhodovacích) *obecních* shromážděních mlčet,
b není jim *přeci* (na základě stávajícího pořádku) dovol*ováno* mluvit.
c *Spíše* se mají podřizovat, jak říká i (*nepsaný* židovský) zákon (*tradice*, řád obce).
35a Když se však o něčem chtějí *informovat*,
b mají se zeptat doma (tj. v soukromí) svých mužů (manželů, bratrů, otců...);
c neboť je přeci nepatřičné (nehodí se to, budí to pohoršení), když (nějaká) žena mluví v *nějakém* (oficiálním, veřejném) shromáždění (tj. když se veřejně chápe slova).
36 Přeci snad **Boží slovo** nevyšlo od vás nebo nepřišlo k vám samotným?

2 K 4,10 - 5,12: Denně umírat a vstávat z mrtvých

11a Stále nosíme na svém těle ("soma") **umírání** Ježíšovo,
b aby byl na našem těle ("soma") zjeven i Ježíšův **život**.
12a Neustále totiž jsme my **žijící** (v *Kristu*) **skrze** Ježíše vydáváni **smrti**,
b aby na našem smrtelném těle ("sarx") byl **zjeven** i Ježíšův **život**.
12a Tedy: v nás je ("energicky") konána **smrt**,
b ve **vás** ovšem **život; 13a** vlastníce **téhož** Ducha důvěry (*jako vy*),
bc máme - podle slova Písma: "Uvěřil jsem (*Bohu*), a proto jsem (*k němu*) promluvil" - i my důvěru (*k Bohu*),
d pročež **také my** (*z naší zkušenosti smrti k němu*) mluvíme,
14a vědouce, že ten, který Pána **Ježíše** vzkřísil, také **nás** (*stále nově*) s Ježíšem (*musí*) křísit
b a (*tak*) nás postaví spolu s vámi (*před lidi*) do světla.
15a Vždyť to celé (*mé zachránění se děje*) skrze **vás, bc** aby (*nám = mně udělená*) milost, potom co **skrze** mnohé (=*skrze vás*) rozmnožila **díkůvzdání**, bohatě (*v nás = ve mně*) přetékala do **Boží slávy** (*Boží záře*; tj. aby z nás vyzařovala Boží sláva, nádhera).
16a Proto se **neznechucujeme;**
bc spíše, i když je náš vnější člověk ničen, náš vnitřní (*člověk*) je přesto den za dnem **obnovován**.
17 To kraťoučké, nesmírně maličké soužení nám totiž získává **nesmírnou, věčnou** (**"eonní"**) **plnost** ("tíhu") **slávy** (*Boží záře*),
18a přičemž nehledíme k viditelnému, nýbrž k **neviditelnému;**
b neboť viditelné je dočasné, **neviditelné** naopak **věčné** (**"eonní"**)!
1a My totiž víme, že (*pak*), když bude náš pozemský příbytek ("oikia" - *tj. pozemská existence*) stanu stržen,
b vlastníme **dům** ("oikodomé") od Boha,
c příbytek ("oikia" - *formu existence*) **ne udělaný** (*lidskýma*) **rukama**, (ale) **věčný** (**"eonní"**), **v nebesích**.
2a Vždyť také **sténáme v** tomto (*domě, v této pozemské existenci*),
b neboť toužíme (*v tomto stavu*) se **pře**-vléknout naším domem z nebe,
3 protože vždyť my právě majíce (*jej*) oblečený nebudeme (*moci*) zde stát nazí (*jsme již nutně eonní*).
4a Také totiž (*je to totiž také tak, že*) jakožto nacházející se v tom stanu
b sténáme pod břemenem
c vzniklým na základě **toho** (*tj. nebeské existence*), co my nechceme, abychom to (*snad znovu*) **vy**svlékli,
d nýbrž abychom si to (*právě zároveň*) **pře**-vlékli, aby to smrtelné (*v nás*) bylo pohlceno **životem** (*jenž je eonní*).
5a Ten, který nás však právě k tomu (*k tomuto druhu sténání*) **uschopnil**, je Bůh,
b tím, že nám daroval **Ducha** jako závdavek.
6a Stále nyní srdnatí a vědoucí,
b že jsouce doma ("endémountes") v těle ("soma", *tj. v elementu našeho života*) jsme **odcizeni** ("ekdémoumen", *oddomovněni*) **Pánu**,
7a - neboť žijeme ("putujeme") s tím, **v co věříme** ("dia pisteós", *tj. vedeme svůj život jako křesťané*),
b ne s **viditelnou podobou** ("ou dia eidous", *tj. ne s pomíjivou tělesnou existencí*) -,
8 jsme tedy srdnatí a rozhodnutí **více** (*ve větší míře*) se odcizovat ("ekdémésai", *vycházet jako z domova, "odbydlovat se"*) z těla a (*více, ve větší míře*) přicházet domů k Pánu ("endémésai", *zabydlovat se u Pána*).
9a Proto také nasazujeme svoji ctižádost do toho,
bc abychom - ať už doma ("endémountes", *tj. skrze víru již jsouce doma u Pána*) nebo v cizině ("ekdémountes", *tj. skrze pomíjivě-smrtelné ještě Pánu odcizeni*) - **se mu líbili**.
10a Neboť **všichni** (*i já*) máme zapotřebí objevit se (*neustále se objevovat*) před soudem **Kristovým**,
b aby každý **obdržel** (*zpět*) to (*co se událo*) skrze (*jeho*) tělo ("soma") **vzhledem** k tomu, co **učinil**,
c ať už dobré nebo zlé.
11a Znajíce tedy (*velmi dobře*) bázeň Páně,
b přesvědčujeme lidi (*co se týče naší vlastní osoby*),
c pro **Boha** tu však jsme **otevření**.
d Já ale doufám, že jsem **i** ve **vašem** svědomí otevřený.

Ga 3,15-29: "Jeden" v Kristu Ježíši (3,28)

Začlenění do celkové stavby listu (členěného jako soudní řeč):
"Praescript" (1,1-5) a "Exordium" (1,6-11)
"Narratio": Povolání Bohem (1,11-17)
Vztah k prvním apoštolům (1,18 - 2,10)
Spor s Petrem (2,11-14)
"Propositio" ("these": 2,15-21)
"Probatio" (3,1 - 4,31) v pěti krocích:
A) ze zkušenosti s Duchem (3,1-5)
B) z Písma, biblicky (3,6-14)
C) z lidské soudní praxe dědictví, systematická reflexe biblických dat (3,15 - 4,7)
D) apel (4,8-20)
E) závěrečný důkaz z Písma (4,21-31)
"Exhortatio" (5,1 - 6,10) a "Conclusio" (6,11-18)
Náš verš (3,28) se nachází v největší (střední) části "probatio" (3,15 - 4,7), tj. v části C, kterou nazývám "kristologický důkaz z dědictví", a tvoří její vrchol:
1) Argument ze všeobecné soudní praxe s kristologickým vyhrocením: 3,15-18
2) Kristologická identifikace: 3,19-29
3) Dejinněspásná aplikace příkladu: 4,1-7
Tento ze tří částí složený argument je spojen svorkou tvořenou pojmy/myšlenkami "dědictví" a jejich deriváty: 3,15/18; 3,19/29; 4,1/7 (v 3,15 "testament", v 3,19 "sémě, jemuž (to) bylo zaslíbeno").
Vlastní vrchol tvoří v. 3,28d: "Vy všichni totiž jste jeden (!) v Kristu Ježíši"; "kristologická identifikace" je tak zprostředkujícím pojmem, skrze který je "dědictví" od Krista převoditelné na nás (3,29). 3,28a-c však tuto identifikaci připravují: ne tím, že by byly překonány mezilidské diference, nýbrž tím, že je zde objasněn princip identifikace: Lidské hodnoty nejsou ani tím, co zvýhodňuje, ani tím, co brání vztahu ke Kristu. Takto tedy vše spočívá v pojmu "jednota/identita".
Tento pojem je v části 1) rozpracován (3,16: "v jistém smyslu v singuláru"), v části 2) odůvodněn a podložen (3,19-29) a v části 3) aplikován (protože jste "synové" = jedno s Kristem, poslal Bůh Ducha).
Samotná část 2) je opět postavena ve třech krocích:
a) Kristus je s Otcem "jeden" (3,19-20)
b) Zákon je vychovatelem ke Kristu (3,21-24)
Tím je připraven vrchol:
c) Jakožto synové Boží jste "jeden" v Kristu (3,25-29)
Cílovým bodem výpovědi je identita s Kristem, "dědicem".
Rasové rozdíly ("Žid - Řek"), podmínky života ("otrok - svobodný"), rozdíly v pohlaví ("muž - žena") a podobně i jakékoli jiné životní situace a stavy tedy nejsou ani tím, co zvýhodňuje, ani tím, co nějak brání vztahu ke Kristu (v tomto smyslu jsou "nic", srv. 1 K 7, 19.21).
Tento text tedy nelze chápat jako prohlášení o neexistenci jakýchkoli rozdílů mezi lidmi. Životní podmínky a sociální postavení (otroctví, postavení ženy apod.) se mohou (a je-li zralá doba, mají) měnit (srv. znovu 1 K 7,19.21). Avšak muž i žena pro Pavla zůstávají i "v Kristu" mužem a ženou, stejně jako se nesmazávají rozdíly mezi Židy a Řeky. Muž (stejně i Žid, člověk žijící bez manželství atd.) žije s Kristem v jedinečném, specificky zabarveném vztahu a žije své jedinečné poslání právě díky tomu, že je mužem (Židem, celibátníkem...). Stejně tak i žena (Řek, člověk žijící v manželství...). Všichni však mají, i kdyby navíc byli v jakkoli těžké životní situaci, stejně bezprostřední, celostný a plně otevřený přístup skrze Krista k Otci.

Text:
"Probatio"
C) Kristologický důkaz z dědictví

1) Argument ze všeobecné soudní praxe (3,15-18)
15a Bratři, mluvím (nyní) lidským způsobem (již nevycházím z Písma, ale z lidského všedního života):
b právoplatně zhotovený testament nějakého člověka nemůže *například* nikdo (jiný než autor) zrušit
c nebo (k němu) přidat nějaké další nařízení.
16a Zaslíbení však byla přiřčena **Abrahámovi** a **jeho semeni**;
b neříká se (v Písmu): "a **těm** semenům", ve smyslu množství (plurálu),
c nýbrž ve smyslu jednoho (singuláru): "a **tvému** semeni", kterým je Kristus/Mesiáš.
17a *Podle toho nyní* říkám: Bohem potvrzený testament (akuzativ)
b nedělá po čtyřista třiceti letech vzniklý Zákon (nominativ) neplatným,
c takže by (tento Zákon) zrušil platnost zaslíbení.
18a Když totiž je dědictví (kdyby totiž dědictví plynulo) ze zákona (jako takového),
b není již (neplynulo by již) ze zaslíbení (jako takového).
c Abrahámovi však je (totiž to *dědictví*) Bůh daroval skrze zaslíbení.

2) Kristologická identifikace (3,19-29)
19a Proč potom Zákon?
b Byl přidán kvůli přestoupením
c - (a sice:) dokud nepřijde sémě, jemuž (to) bylo (tehdy) 'zaslíbeno' (jemuž bylo dáno zaslíbení) -,
d nařízen skrze anděly,
e pomocí ("rukou") prostředníka (Mojžíše).
20a Žádný '*prostředník jednoho*' však není ('uvnitř jednoho' však neexistuje žádný prostředník);
b Bůh však je '*jeden*'.
21a Je pak Zákon proti zaslíbením (Božím)?
b Naprosto ne!
c Kdyby byl totiž dán nějaký zákon, jenž by (býval) měl moc darovat život,
d pak by skutečně z (nějakého takového) zákona přišla spravedlnost.
22a Ale Písmo všechno (Židy i pohany) spojilo ("spoluuzavřelo") pod hřích,
b aby zaslíbení z důvěry Ježíše Krista (vůči Otci a lidstvu) bylo dáno těm, kteří (nyní i ze své strany) důvěřují.
23a *Neboť* dokud nepřišla *důvěra*, byli jsme
b - společně uzavření pod Zákonem -
c střeženi pro *důvěru* (se zaměřením k důvěře), která byla připravena k tomu, aby byla zjevena.
24a Proto byl Zákon naším dozorcem (vychovatelem, "pedagogem") směrem ke Kristu,
b abychom byli učiněni spravedlivými (abychom byli ospravedlněni) z důvěry.
25a Protože však 'důvěra' **přišla**,
b nejsme již 'pod dozorcem' (vychovatelem).
26a Všichni *totiž* (i Židé mezi vámi) jste 'synové' Boží
b skrze '*důvěru v Kristu*/Mesiáši Ježíši'.
27a Všichni, kteří jste totiž do Krista/Mesiáše byli ponořeni (pokřtěni na Krista),
b 'Krista/Mesiáše' jste oblékli (jako identitu):
28a *nemá význam* ("není v", nehraje žádnou roli, nemá žádný vliv na tvé 'bytí v Kristu') 'Žid' a *ne(má význam)* 'Řek',
b *nemá význam* 'otrok' a *ne(má význam)* 'svobodný',
c *nemá význam* 'mužský *a* ženský',
d vy všichni totiž jste '**jeden**' v Kristu/Mesiáši Ježíši.
29a Jestliže však jste 'Kristovi' (patříte k němu),
b jste důsledkem toho (oním "jedním") **semenem** Abrahámovým,
c dědici podle zaslíbení (na způsob 'zaslíbení').

3) Dějinněspásná aplikace příkladu (4,1-7)

Ef 5,15-33: Mesiáš, lidstvo a manželství

List Efezanům obsahuje od začátku neustále těchto deset prvků:
1. Bůh 6. shromáždění,
2. učinil 7. tj. celého lidstva ("všeho"),
3. Mesiáše/Krista 8. a skrze jeho smrt
4. hlavou 9. zachránil/spasil
5. těla = 10. svět/všechno.

Toto je v prvních třech kapitolách listu rozpracováno na teologické rovině, od čtvrté kapitoly se pak jasně začíná projevovat u Pavla neustále přítomné napětí indikativ - imperativ: Protože Bůh toto učinil, proto se i vy ze své strany snažte toto Boží dílo "dohnat", přivlastnit si jej ("buďte tím, čím jste!"). Ačkoli je Kristus hlavou celého lidstva (skrze své vtělení) a celé lidstvo již je jeho tělem, musí ještě toto tělo dozrát k "dokonalé mužné zralosti" (4,13) a musí obléknout "nového, podle Boha stvořeného člověka" (4,22-24). Avšak již nyní jsou všichni "mezi sebou navzájem údy" (4,25). Toto je pak konkretizováno na životě rodiny (5,24). Kristus miloval lidstvo, vydal se za ně a pro ně, očistil, prozářil a posvětil je jakožto své vlastní tělo (5,25-27). Neboť shromážděné (celé) lidstvo je skutečně jeho tělem (5,30): vždyť on se s ním ve svém vtělení stal jedním celkem, osobou ("masem"). Toto je ona velká, skrytá skutečnost ("tajemství"), kterou nám Bůh nyní odhalil (5,31n; srv. 1,9n.13.17-20; 2,6; 3,3-5.8-10; 4,20n). Je to, jako by autor chtěl říci: "Pochopte" přece, co skvělého Bůh vynašel a nabízí nám (5,15-17): plnost svého Ducha!

"Naplnění Duchem" tedy není pouze úvodní myšlenkou k našemu "domácímu řádu" (5,21-6,9), nýbrž nosným základem; výslovně se tento motiv vrací ještě v závěrečném napomenutí "v každé situaci se modlit v Duchu" a tvoří tedy jakýsi rámec. To, co stojí mezi tím, je zformulování a konkretizace tohoto základního křesťanského postoje. Verš 5,15 vlastně vyvozuje důsledky z naší účasti na Kristově vzkříšení (5,14; 2,1-10). Zmrtvýchvstání a přijetí Ducha tedy spolu vnitřně souvisejí. Verše 19-21 (včetně!) pak nejsou výzvami (imperativy), ale konstatováním důsledků (ovoce) naplněnosti Duchem. Verš 21 pak zároveň tvoří přechod ke konkretizaci pro manželství.

Zde opět najdeme určitý rámec, vytvořený motivem "úcty Kristovy" (5,21 a 5,33). Téma manželství má tři úseky (A, B, C). Každý z nich začíná nějakou výzvou či konstatováním, na něž v A a C navazuje "přirozené" odůvodnění; pak následuje, vždy uvedeno formulací "jako i Mesiáš/Kristus", kristologické odůvodnění a nakonec vždy obnovená výzva či konstatování. Přitom část C má zvláštní postavení: Vsuvka s citátem z Geneze je zde nejen vrcholem, ale vlastně tou hlavní věcí. Tím se akcent velmi silně posouvá z rad manželům ke kristologii (jak jsme už výše viděli). Tím se zde prolínají dvě roviny dvou různých řádů, jež mohou být charakterizovány slovy "mít povinnost" a "být". K té druhé rovině (eklesiologicko-soteriologické) však patří nejen 22b.23bc.24a. 25b-27.29c.30 a 32b, nýbrž i verše 31-32a. Tyto jednotlivé roviny a důrazy jsou v dalším textu také znázorněny různým odsazením.

Úvod: Duchem naplněný život obce (5,15-21)

15a Dobře nyní sledujte, jak utvářítе svůj život,
b ne jako nemoudří, ale jako moudří,
16a využívající *příležitost* (šanci, "kairos"),
b neboť dni (časy) jsou zlé.
17a Proto se nestaňte nerozumnými,
b nýbrž pochopte, co je vůle Páně (co se mu líbí),(!)
18a a (tak) neopíjejte se **vínem**
- *v čemž* spočívá bezuzdnost (nezřízenost, "ne-spásnost") -,
b nýbrž nechte se naplnit *v* **duchu** (Duchem), takže (přičemž)
19a - mluvíte mezi sebou v žalmech a hymnech a duchovních písních,
b - zpíváte a "žalmujete" svým srdcem Pánu,
20 - vždycky za všechno vzdáváte díky Bohu Otci ve jménu našeho Pána Ježíše Krista a
21 - podřizujete se v Kristově úctě (v úctě poznačené Kristem) sobě navzájem,

A: Napomenutí ženám (5,22-24)

22 ženy (se podřizují) svým mužům jako Pánu;(!)
23a neboť muž *je* hlavou (původem) ženy
b jako i Mesiáš/Kristus (je) hlavou shromáždění (lidstva)
c *(on) sám* (jako) zachránce těla.
24a *Vždyť skutečně,*
jako shromáždění (lidstvo) podléhá Mesiáši/Kristu,
b tak **zcela** (tj. v pravém slova smyslu podléhají) i ženy mužům.

B: Napomenutí mužům (5,25-28a)

25a Vy, muži, milujte (své) ženy,
b jako i Mesiáš/Kristus miloval shromáždění (lidstvo)
c a sám (sebe) odevzdal ("předal") **za ně** (*na jeho místě*),
26a aby je **posvětil**
b - potom co je očistil skrze "vodní koupel ve slově" -
27a aby (tak) **shromáždění učinil** - on sám skrze sebe sama -
nádherným (zářícím, "slavným"),
b bez poskvrny nebo vrásky nebo čehokoli podobného,
c nýbrž (s tím cílem) aby bylo **svaté a bezúhonné**.
28a V důsledku toho jsou *také* muži povinni **milovat** své (vlastní) ženy jako svá (vlastní) těla.

C: Motivace mužů skrze lásku k sobě samotným (5,28b-33)

28b Ten, kdo miluje svoji ženu, *miluje* **sám sebe**;
29a nikdo *totiž* nemá nikdy **v nenávisti** své vlastní tělo ("sarx"),
b nýbrž živí je a pečuje o ně (stará se, zahřívá, hýčká ho),
c jako i Mesiáš/Kristus (pečuje) o shromáždění (nás, lidstvo);
30 neboť my (lidé) jsme **údy jeho** těla!
31a Kvůli tomu "**opustí** muž otce a matku
b a **připojí se** ke své ženě
c a ti dva se stanou **jedním tělem** (osobou)."
32a Toto *skryté* je *veliké* (tj. tato skrytá skutečnost, totiž ono spojení Mesiáše s lidstvem jako hlavy s tělem, je nesmírná);
b já *v každém případě* mluvím (cituji to vzhledem ke) **o Kristu/Mesiáši a o shromáždění**!
33a *Přece* (vedle toho) i vy jakožto jednotlivci:
b každý má svou (vlastní) ženu milovat *tak, jako* (miluje) sebe sama,
c žena však má mít ke (svému) muži **úctu** (má se s ním stýkat s úctou).

1 Te 4,1-8: Nečistota při získávání nevěsty

1a V ostatním vás, bratří, prosíme a napomínáme v Pánu Ježíši,
b abyste se, jak jste od nás přijali, jakým způsobem máte utvářet svůj život ("putovat") a líbit se tak Bohu
c - jak ve skutečnosti žijete -,
d (abyste se) v tom ještě více pokoušeli růst ("stát se přebohatými").
2 Vždyť víte, jaké příkazy (nařízení) jsme vám dali u Pána Ježíše (s odvoláním na něj, v jeho jménu, v souvislosti s jeho osobou).
3a Podle toho (podle těchto příkazů) je přeci Boží vůlí (jednáním, které se Bohu líbí) - vaším posvěcením (a v tom spočívá vaše posvěcení)! -
b *abyste* se zdržovali smilstva (zde: *nepřípustného pohlavního styku* jakožto prostředku získání nevěsty),
4 aby každý z vás byl schopen svoji ženu (svoji "oporu", budoucí manželku) *získat* v posvěcení a počestnosti
5 - ne v žádostivé vášni jako (to ve skutečnosti činí) národy, které neznají Boha -,
6a (tzn.) *tak, že* při tom ("v této věci", při získávání nevěsty) nejedná za zády svého bratra (tj. proti svému bratru, kterému ta nevěsta již patřila) a nezkracuje (nepodvádí jej),
b protože Bůh je odplatitel v tomto všem,
c jak jsme vám (před časem) *ve skutečnosti* otevřeně řekli a dosvědčili.
7 Bůh nás totiž nepovolal *s* nečistotou (na základě a s důsledkem nečistoty), nýbrž *v* posvěcení.
8a *Proto tedy:* Kdo odstrkává (svého bratra - totiž jako rivala ve vztahu k té nevěstě), neodstrkává člověka, nýbrž Boha,
b který **vám** (i onomu bratru) *právě* dává svého **svatého** Ducha (a tak vás posvěcuje).

1 Tm 2,8 - 3,1a: Vykoupení skrze narození Mesiáše

Verše 8-10 nechtějí dávat nějaké pokyny pro slušné oblékání žen, ale zdůrazňují uctivý vztah k Bohu - při bohoslužbách i ve všedním dnu. Opět (jako i v 1 K 11 a 1 K 14) je zde požadavek začlenit se do stávajícího společenského pořádku a zevnitř jej nechat "prokvasit". Zákaz vyučování ze zde opět také nevztahuje na bohoslužebná shromáždění, ale na "domy vyučování", na oficiální příležitosti veřejných katechezí apod. Znovu platí zásada: To co je považováno za vhodné, to dělejte.
Ve v. 13-14b jsou pak ženy, o kterých je řeč, typologicky zahrnuty pod ženu - Evu, což je pak protaženo i do V. 15a: Ona, Eva, má být - jakožto reprezentant svého pohlaví - spasena skrze "to" narození dítěte (tj. Mesiáše). V. 15b a 3,1a pak už jen zmiňují podmínky ze strany člověka - důvěru a lásku. Pak lidé zakusí uskutečnění onoho slova: Kristus přišel, aby spasil svět (1,15ab; 3,1a).

8a Chci tedy,
b - aby se **muži** na každém místě modlili a při tom pozvedali čisté ruce (chovali se při tom bohulibě, náležitě a skromně),
c bez *prudkosti* (tvrdohlavosti) a *pochybností* (v modlitbě, ve vztahu k Bohu), (!)
9a - právě tak (chci), aby se **ženy** ve vznešeném (patřičném) *postoji zdobily* (krášlily) *jemnocitem a rozvážností*,
b ne účesy nebo zlatem nebo perlami nebo drahocenými oděvy,
10 nýbrž - což se sluší na ženy, které se přiznaly ke zbožnosti **ab** (rozhodly se pro zbožnost) - dobrými skutky (skrze správné jednání).
11 Žena ať v klidu ve vší podřízenosti (tj. s plnou připraveností zaujmout své místo v obci) **přijímá poučení**;
12a učit však ženě nedovoluji,
b ani **vykonávat autoritu** (panovat, jednat ve vlastní moci) nad *nějakým* mužem,
c nýbrž být v klidu (tj. žít ve svém sociálním postavení v pokoji s mužem, být spokojená se svým postavením).
13 Adam byl totiž utvořen jako první (tj. byl stvořen jako původ, počátek), pak Eva.
14a A Adam nebyl sveden (přímo - jako Eva),
b žena (Eva) se však po tom, co *se nechala oklamat (svést), ocitla v* přestoupení, (!)
15a bude však spasena (tj. Eva však měla *přijmout* spásu) *skrze ("to") narození dítěte* (narození *jednoho* dítěte, tj. Mesiáše).(!)
b Jestliže (ženy) **setrvají** (vytrvají, zůstanou stálé) v důvěře a lásce a posvěcení s rozvážností,(!)
1a (pak pro ně) je **spolehlivé** to **slovo** (tj. zakusí spolehlivost onoho slova o spasení skrze Mesiáše, srv. 1,15; 2,5.15a).

1 Pt 3,1-7: Ve stopách trpícího Mesiáše (kontext: 2,21!)

1a Právě tak vy, ženy, podřizujte se svým mužům,
b aby, *i když jsou někteří* neposlušní (vůči Božímu) slovu,
c byli beze slova (tj. ne slovy, ale mlčky) získáni skrze způsob života žen,
2 protože pozorují čistý život v úctě (k Bohu), který vedete vy,
3a kterým nemá (příliš) záležet na vnější kráse účesu,
b se zlatými ozdobami nebo šaty,
4a nýbrž na (tom ve vás) skrytém člověku srdce v nezničitelnosti jemného (tichého) a klidného *ducha*,
b což je před Bohem drahocené.
5a Tak se totiž kdysi zdobily svaté v Boha doufající ženy,
b *tím že* se podřizovaly mužům,
6a jako se Sára podřadila Abrahámovi, protože jej nazvala °pánem°;
b staly jste se jejími dětmi, tím že správně jednáte, aniž se obáváte nějakého útlaku.
7a Vy, muži, právě tak (se podřizujte, buďte pokorní - srv. 2,13; 5,5n): žijte (ve vašem domovním společenství) s porozuměním pohromadě (se ženami),
b *tím že* ženskému pohlaví (ženám obecně) jakožto takříkajíc slabšímu prvku prokazujte *úctu*
c - jste přece (ve skutečnosti) *spoludědici* (společnými dědici) vám (z milosti) darovaného života ("milosti života") -,
d aby vašim modlitbám nic nebránilo.

Lk 16,18 par.: Možnost nového manželství

Pokud jde o rozvod, je Ježíšovo slovo jasné: Nerozlučuj! (srv. Mk 10,9; Mt 19,6). Musíme si však uvědomit, že tento požadavek je ve své absolutnosti určen pro věřící. Ti jsou výslovně vedeni k tomu, že nesmí "rozbít" manželství. Nerozlučné manželství je vytvořeno Bohem jako prostor, ve kterém se mají rozvíjet jeho stvořitelské síly. I přes porušenost hříchem se mají manželé v Kristu neustále "obnovovat podle obrazu svého Stvořitele" (Ko 3,10). Přesto však manželství může ztroskotat...

Řecký výraz "apolelymené" v Lk 16,18 a Mt 5,32 neznamená, jak se běžně překládá, "propuštěná", ale "odlučivší se". Nové manželství se tedy nejen podle Pavla (1 K 7,10n; srv. v. 12-16; příloha B), ale i podle těchto evangelijních textů zapovídá pouze tomu, kdo z původního manželství aktivně odchází, "rozbíjí" ho. Nevinně osamocený partner tedy není na základě těchto biblických textů ničím vázán.

Lk 16,18

18a Každý, kdo propustí svoji ženu a vezme si jinou, *zneuctívá* (vykonává s touto novou ženou nečistý pohlavní styk).(!)
b *A* kdo si vezme tu, která *se odloučila* od svého muže, *zneuctívá.*

Mk 10,11-12

11a Kdykoli někdo propustí svoji ženu a vezme si jinou
b *zneuctívá ji* (vykonává *s touto novou ženou* nečistý pohlavní *styk)*;
12a a jestliže *ona* (nějaká žena), potom co propustila svého muže, si vezme nějakého jiného,
b *zneuctívá* (*toho nového muže*)**.**

Mt 5,32

32a Každý, kdo svoji ženu - kromě na základě *incestu* (tj. protože jeho dosavadní žena s ním byla příliš blízká příbuzná) - propustí,
b *způsobuje, že je zneuctívána* (je vinnen tím, že s ní jiní budou mít nečisté pohlavní styky).
c A každý, kdo si vezme tu, která *se* (*sama* od svého muže) *odloučila*,
d *zneuctívá* (má s ní nečisté pohlavní společenství).

Mt 19,9

9a Kdykoli někdo propustí svoji ženu - kromě na základě *incestu* - a vezme si jinou,
b *zneuctívá* (sám sebe i ji).

Mt 5,28

28a Každý, kdo na ženu pohlédne chtivě,
b již ji *zneuctil* ve svém srdci.

Ga, 1 Te, Ř, 2 K: Duchem proniknutá lidská láska

Následující texty jsou svědectvím o něžnosti a hloubce Pavlova vnímání a cítění, stejně jako o jeho vnitřní svobodě plynoucí z pravé duchovní zkušenosti, jež nevytlačuje žádné lidské city, nýbrž integruje je. Zápasí o svoji obec jako matka o své vlastní děti, jako ženich o svoji nevěstu. Poukazuje dokonce na milující spojení muže a ženy, aby tak zobrazil jednoduchou, nerozdělenou lásku ke Kristu. Pohlavní spojení je tedy pro něj výrazem hluboké lásky, který není nijak negativně zabarven a který vede k "plodnosti" v Duchu (srv. Mk 2,19n par.; J 3,29). V Ef 5 je pak tento obraz pouze dále rozvíjen a manželství představeno jako reálný symbol nové smlouvy.

Ga 4,17-20: "Změnit svůj hlas"

17a Oni se o vás *neucházejí* dobrým způsobem,
b nýbrž chtějí vás *nutit* (zahnat do úzkých), abyste se vy ucházeli o ně.
18a *Je* však dobře (dělá mi to dobře), být v nějaké dobré věci dobýván ("ucházen") neustále
b - a nejen v mé nepřítomnosti u vás,
19a mé (tělesné) děti, pro které znovu snáším porodní bolesti,
b dokud Kristus ve vás *nezískal* podobu (tvar).
20a Rád bych teď byl u vás a nejraději bych *změnil svůj hlas* (tj. nejraději bych s vámi mluvil tak mile, jako když matka žvatlá se svým dítětem),
b neboť jsem z vás bezradný (nevím si s vámi rady).

1 Te 2,4c-8: "Jako kojící matka"

4c Snažíme se líbit **Bohu**, který zkoumá naše srdce.
5a Vždyť my jsme nikdy nevystupovali s lichocením - jak víte,
b ani s nějakou výčitkou za chtivost - Bůh je svědkem,
6 ani jsme nečekali (nehledali) slávu od lidí - ani od vás ani od jiných.(!)
7a Ačkoli jsme jako apoštolové (vyslanci, oficiální zástupci) Kristovi mohli *vystupovat závažně (s autoritou),*
b přece (přesto) jsme se uprostřed vás stali *maličkými* (tj. přiměřenými dětem) - jako (kojící) matka, když na svém srdci chová (laská) své vlastní (tělesné) děti. (Nyní Pavel přechází k přítomnosti:)
8a *Vzhledem k tomu, odloučeni* od vás, jsme rozhodnuti **poskytnout b** vám **účast** (podíl) nejen na evangeliu Božím,
c nýbrž i na svém vlastním životě ("duši", srdci, a to také skrze tento dopis),
d protože jste se nám stali milými ("miláčky").

Ř 7,1-4: Manželské odevzdání - obraz smlouvy s Bohem

1a Nebo nevíte, bratři
b - vždyť mluvím k takovým, kteří znají (!) **zákon** (zákonné kategorie) -,
c že zákon (jako takový) člověka **ovládá** (panuje nad ním), pokud je *(zákon!) živ* (působivý, pokud má sílu; tj. pokud jsou v člověku živé hříchem zneužité nároky zákona)?
2a *Žena žijící pod autoritou nějakého muže* (zde nejspíše snoubenka) je přeci (jak známo) k **žijícímu** muži vázána (!) **zákonem** (zákonnými kategoriemi);
b když však ten muž **zemře** (zemřel), je *uvolněna* (osvobozena) od zákona toho muže.
3a Podle toho je pak, zatímco ten muž žije, (veřejně, oficiálně, všeobecně) nazývána cizoložnicí (hanebnicí),
b pokud *se (sexuálně) stane (jedním s) jiným mužem*;
c Když však ten (její právoplatný) muž **zemřel**, je (pak) volná od toho zákona,
d takže (pak) není "cizoložnicí" (hanebnicí), jestliže *se (sexuálně) stane (jedním s) jiným mužem* (tj. v novém manželství).
4a Tedy, moji bratři, i vy *jste byli vzhledem k zákonu* (tj. ve vaší pod zákonem stojící = hříšné existenci) skrze tělo Kristovo (na kříži) *usmrceni*
b *k tomu* (kvůli tomu), abyste se (podobně jako se spojují muž a žena) *stali (jedním s)* někým *jiným*:(!)
c (totiž) s tím, který *vstal* z mrtvých, *abychom* (!) nesli ovoce (byli plodní - podobně jako manželé, ale nyní) *vzhledem k Bohu* (tj. duchovně, v té Božské dimenzi v nás, v naší duchovní existenci).

2 K 11,1-3: "Zasnoubil jsem si vás"

1a Kéž byste mě přece *malý okamžik snášeli, když jsem* (nyní) *nerozumný.*
b Ano, skutečně, snášejte mne!
2a Neboť já se *o vás (žárlivě) ucházím* s *žárlivou (ucházející se)* **Boží** *láskou*;
b *zasnoubil jsem si vás přece* ("spojil" jsem se s vámi),
c *abych (vás) jako* jedinému muži čistou pannu (do manželství) *předal* (a neustále předával) **Kristu**.
3a Avšak obávám se, že *nějak* (v jistém smyslu)
b - tak jako když had ve své lstivosti podvedl (svedl) Evu -
c *bylo* vaše smýšlení **svedeno** (vaše mysl, vaše myšlenky byly pokaženy), pryč od oné na Krista zaměřené prostoty (jednoduchosti, upřímnosti) a čistoty (tj. pryč od lásky, jež je vlastní nevěstě - lásky zaměřené na Krista).

Ř 12,2-8: K "rozlišování duchů"

Pavel v 1 K 12,1-11 mluví většinou pouze o nápadných projevech Ducha, které nejsou dány každému. To tedy platí i o "posuzováních duchů" ve v. 10. Tento zvláštní dar je pak třeba odlišovat od schopnosti rozlišovat duchy, kterou potřebuje každý duchovní člověk. A právě toto je téma Ř 12!

Běžná exegeze vidí v Ř 12,6-8 výzvu k používání různých schopností (služba, učení, proroctví) v souhlase s Božím záměrem. Avšak tento oddíl je třeba číst jinak. Verše 6 - 8 obsahují určitou výpověď! Výzvu najdeme naopak pouze v 12,2 a 3. Bohem působená "metamorfóza" tedy vede k experimentálnímu poznání dobrého a tím k rozlišování. Boží vůle (ř. "theléma", dosl.: "to, co se líbí") není nějaké svévolné ustanovení. Spíše si můžeme být jisti, že důvod Božích darů vždy spočívá v tom, že on pro nás má vždy něco dobrého, užitečného a krásného, z čeho Bůh i my můžeme mít "potěšní", "zalíbení". Pavel pak dále vede čtenáře ke správnému ("střízlivému") postoji vůči Božím darům a nakonec vyjmenovává, v čem spočívají "kriteria pravosti" ("pistis" zde neznamená "víra", ale "spolehlivost", "pravost").

Verše 4 - 6a jsou vybudovány paralelně-chiasticky: 4a odpovídá paralela v 5ab, 4b je pak chiasticky (tj. křížem) přiřazen k 6a: principu jednání v lidském těle ("údy") odpovídá princip jednání v těle Kristově ("charis", "milost"); efektu jednání v lidském těle ("činnost") odpovídá efekt jednání v těle Kristově ("charisma", "dar").

To je materiál, ke kterému Pavel směřuje svojí hlavní myšlenkou započatou ve v. 3 ("měřítka pravosti"): Jako člověk vhodnost nějakého údu rozpozná podle toho, jakou činnost je ten úd schopen vykonat, tak i křesťan může rozpoznat pravost svého jednání podle toho, jestli toto jednání přináší odpovídající efekt. Tímto efektem musí být dar ("charisma"), který svojí jedinečností odpovídá příslušnému jednání. Jen pak toto jednání vychází z milosti ("charis") Boží. Toto "charima" pak tedy také člověku zprostředkuje "míru" pro jeho zdravé a střízlivé sebeocenění.

Pavel zde vyjmenovává kriteria, které se ukáží po nějakém skutku - ovoce, výsledky, atmosféra konání. Jde mu zde tedy především o správné sebeocenění v pohledu do minulosti, avšak i z takovýchto zkušeností se lze učit pro budoucnost: často lze již na počátku v naslouchání Bohu vycítit, kam který impuls vede (především zda skutečně vede ke chtěnému ovoci nebo prvotně k vlastní slávě). A tady jsme již u kořene klasického Ignácova "rozlišování duchů".

2a Nepřizpůsobujte se *chování tohoto světa*,
b nýbrž *nechte se přetvořit* ("metamorfósthe") skrze obnovu smýšlení,
c takže budete moci *zkouškou rozpoznat*, co je Boží vůle,
d (totiž) co je (před ním) dobrým, líbícím se a dokonalým.
3a Říkám totiž skrze mě propůjčenou milost každému, který k vám patří,
b aby si o sobě nemyslel více ("hyperfronein"), než je vhodné si myslet ("dei fronein"),
c nýbrž aby smýšlel ve směru ("fronein eis") ke střízlivému smýšlení ("sofronein", zdravé sbeocenění),
d každý jak mu Bůh vyměřil ("emerisen") *měřítko pravosti* ("metron pisteos").

4a Jako totiž máme mnoho údů v jednom jediném těle — **5a** tak i (my) mnozí jsme jediné tělo v Kristu,
4b avšak všechny **údy** nemají tutéž **činnost**, — **5b** jednotlivě tedy vzájemně údy,(!)

6a *přičemž* vlastníme **dary** („charisma“) rozličné podle nám dané **milosti** („charis“):

6b v případě, že jde o proroctví:
podle míry *spolehlivosti*
("analogia tés pisteós"; tj. oním "měřítkem pravosti" je pak spolehlivost proroctví);
7a v případě, že jde o službu:
ve (skutečně vykonané, účinné) službě;
7b v případě, že někdo (z nás) učí:
v (skutečně zprostředkovaném) *po*učení;
8a v případě, že někdo potěšuje (dává zaslíbení):
v útěše (kterou ten druhý skutečně zakusí);
8b když někdo rozdává:
v prostotě (jež na tomto konání spočívá);
8c když se někdo *nasazuje pro jiné*:
v horlivosti (projevující se v lásce a starostlivosti);
8d když někdo koná milosrdenství:
v radostnosti (se kterou to koná).